

Rosh HaShana 5776 - Perspective for the New Year

Rabbi Shmuel Silber

1. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יח עמוד א

בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון. מאי כבני מרון? הכא תרגימו כבני אמרנא. ריש לקיש אמר: כמעלות בית מרון. (אמר) רב יהודה אמר שמואל: כחיילות של בית דוד.

2. רש"י מסכת ראש השנה דף יח עמוד א

בראש השנה כל באי עולם כו' כבני אמרנא – ככצעים שמונין אותן לעשרן, ויולחין זה אחר זה צפתח קטן, שאין יכולין ללכת כאחד.
כמעלות בית מרון – הדרך קצר, ואין שנים יכולין לילך זה צלד זה, שהעמק עמוק משני לידי הדרך.
ורב יהודה אמר שמואל כחיילות של בית דוד – כבני חיילות של מלך, מרון – לשון מרות ואדנות, וכך היו מונין אותם יולחים זה אחר זה, צלחתם למלחמה.

Approach #1:**3. מהרש"א חידושי אגדות מסכת ראש השנה דף יח עמוד א**

א. כמעלות בית חורון כו'. כך היא הגירסא לפנינו בכל הנוסחאות של הגמרות וי"ל דלא פליגי אלא דכל הנך פירושי דבני מרון כולוהו איתנהו ביה וכווננו בזה על ג' כתות בני אדם שהם צדיקים ורשעים ובינונים שנדונין בר"ה

ב. ומאן דמפרש כבני אימרנא נתכוון על כת הרשעים כמו שהצאן נמנה לטבח כן נמנו הרשעים למיתה

ג. ומאן דמפרש כמעלות בית חורון נתכוין על כת הבינונים כמו שהם במעלות בית חורון נמנין במקום מיצוע מב' הצדדין כן נמנו הבינונים בו ביום אם להשמאיל אם להימין

ד. ומאן דמפרש ליה כחיילות של בית דוד שהם נמנים בצאתם למלחמה נתכוון לצדיקים כמפורש בפ"י יוחסין בחיילות של בית דוד כו' מאי קרא והתיחשם בצבא המלחמה וטעמא מאי אר"י אמר רב כדי שתהא זכותן וזכות אבותן מסייעתן ע"ש:

R. Samuel Eliezer ben R. Judah HaLevi Edels-born in Cracow in 1555. His wife was from Posen, to where he moved and established a yeshiva. He and his yeshiva were supported by his mother-in-law Edel (thus the appellation Edels). After her death, he served as a rabbi in a number of cities in Poland, until he passed away in 1632.

Approach #2:**4. בן יהודע – מס' ראש השנה דף יח.**

א. **שם הכא תרגימו כבני אמרנא וכו'.** הנה תלת פירושי דאמור רבנן כולוהו איתנהו ולא פליגי אלא מר אמר חדא ומר אמר חדא כמו שכתב מהרש"א ז"ל. ונראה לי בס"ד אומרו כבני אמרנא על פי מה שאמרו רבותינו ז"ל במדרש רבה פרשת בשלח, ונתהלים ע"ה **ניב** ויסע כצאן עמו, מה הצאן אפילו מחבלים האילנות אין בעליה מעלין עליה כך ישראל אף על פי שחוטאין הקב"ה נוהג עמהם כצאן ופירש מתנת כהונה ז"ל אין בעליה מעלין פירוש אין מחשבין הנוק עליהם כי יודעים פתאים הם בזה, וכן כאן דן אותם כפתאים לחשוב המזידין כשגגות, וכמו שכתוב וישעיהו נ"ח א' ולבית יעקב חסאתם, וכן הוא אומר והושע י"ד ב' כי כשלת בעוניך, יעויין שם.

Rosh HaShana 5776 - Perspective for the New Year

Rabbi Shmuel Silber

ב. ולזה אמר כאן כבני אימרנא שאם יראה דוד חייב הרבה נוהג עמהם כצאן. ואומרו במעלות בית חורן היינו ששם המקום צר ואם האדם יפול שם המקום גורם לו הנפילה, וכן אצל ישראל ילמד זכות עליהם לומר המקום שהוא חומר עכור גרם להם להמשך אחר תאנה רעה וכל שכן בזמן שהם בחוץ לארץ שיתלה טומאת המקום שהוא ארץ העמים גרמה להם. ובזה פרשתי הכתוב ביחזקאל סי' ל"ז (כ"ג) והושעתי אותם מכל מושבותיהם אשר חטאו בהם, כלומר מושבותיהם גרמו להם:

ג. ואומרו כחיילות של בית דוד היינו שהיו יוצאים מיוחסים כולם כדי שתהא זכות אבותם מסייעתן וכנזכר במדרש וכן אצל ישראל אם לא ימצא זכות מספיק בידם יספיק להם זכות אבותם. ועוד נראה לי אומר כחיילות בית דוד שנקראו מחנה אלקים כנזכר בדברי הימים א' סימן י"ב (כ"ג) עד למחנה גדול כמחנה אלקים, כן ישראל נקראו על שמו של הקב"ה שנקראים עם ה' ועל כן לא

Approach #3:

5. מהר"ל חידושי אגדות - ראש השנה יח.

בני אדם, וכך הש"י יודע אותו כמו חיילות בית דוד שהבחינה בכל אחד ואחד בפני עצמו, לא כמו הרועה שאינו בודק רק כל הצאן ביחד, ואינו כבני מרון לגמרי / שר"ל כמו הרועה שבודק כל הצאן ואין הבדיקה כל אחד ואחד בפני עצמו, ואין הדבר ג"כ כמו שהוא במעלות בית מרון שכל אחד עובר בפני עצמו ואין לו חבור אל אחר / רק כחיילות של בית דוד שכ"א יש לו מדריגה בפני עצמו ויש לו חבור אל הכלל כי זה ענין האדם כמו שהתבאר. / והנה זהו

א. כבני מרון וכו'. (פי') (שם). בראש השנה כל באי נראה דהכי פירושו כי עולם עוברין לפניו כבני מרון תרגומו של מרון הוא אמרנא, ר"ל לפי פשוטו כרועה שהוא בודק בצאנו, כמעלות בית מרון אמר רב כן הוא יתברך בודק ביצורים כרועה אשר בודק בצאנו. אמנם ריש לקיש הוסיף איך הוא הבדיקה שהוא כמעלות בית מרון, כי שם יעלו אחד אחד ואין המקום מחזיק יותר מאחד רק אחד הוא מחזיק, וכן הוא בעצמו שהוא יתברך בודק אותם כי לכל אחד ואחד בידיעה פרטית, וזה כי כל אדם הוא עולם אחד והרי נברא אדם יחידי, וכמו שהתבאר בסנהדרין (ל"ח א') כי כל אדם הוא בידיעה פרטית, ולפיכך דומה למעלות בית מרון, כי לכל אדם ואדם יש לו מדריגה בפני עצמו כמו שהתבאר בסנהדרין, וזאת נקראת מעלות בית מרון, אמנם שמואל סבר כחיילות בית דוד שהולכים מסודרים למלחמה כל אחד ואחד כפי מדריגתו [בפני עצמו], והם מתקשרים בקשר אחד [ג"כ], כי היצורים יש להם התקשרות אחד והו כחיילות בית דוד, ור"ל כי כפי מה שהאדם הוא בעולם כך הש"י יודע אותו והאדם הוא בפני עצמו כל אדם ואדם, ועם זה יש לו סדר וחבור עם שאר

Approach #4:

6. דברי אגדה (הגר"ש אלישיב זצוק"ל) - עמוד ת"ג

"כבני מרון" - פחד הדין

- א. אנו אומרים בתפילת מוסף "וכל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון", וחז"ל (ר"ה יח ע"א) עמדו על זה "מאי כבני מרון, הכא תרגימו כבני אמרנא [-ככבשים שמונין אותן לעשרן, ויוצאין זה אחר זה בפתח קטן, שאין יכולין לצאת כאחד, רש"י]. ריש לקיש אמר, כמעלות בית חורון [-הדרך קצר, ואין שנים יכולין לילך זה בצד זה, שהעמק עמוק משני צידי הדרך, רש"י]. רב יהודה אמר שמואל, כחיילות של בית דוד".
- ב. וכוונת חז"ל בזה שיש ג' סוגים בקשר ליחס לימים הנוראים. על חיילות של בית דוד אמרו רז"ל (שבת נו ע"א) ש"כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו", הוא הרגיש את הסכנה שאולי לא יחזור מהקרב, ולכן סידר גט כריתות לאשתו. "מעלות בית חורון", ודאי יש סכנה ללכת בו, והוא מרגיש זה, אבל מכל מקום לא הולך לרב לסדר גט כריתות לפני לכתו לבית חורון, או שיודע את התרופה לזה - זהירות. יש כאלה שהם בבחינת "זוחלים ורועדים מיום בואך", "סמר מפחדך בשרי", כחיילות של בית דוד, הכינו את עצמן לקרב, ובכל זאת אינם בוטחים בעצמן. הכינו את עצמם בכל חודש אלול לקראת יום הדין. יש יהודים המרגישים את הסכנה ועושים את המוטל עליהם, יודעים שהקב"ה דן את האדם באשר הוא שם, ואם הוא חוזר בתשובה שלימה "השב בינתיים מוחלין לו".
- ד. ויש גם סוג אנשים שאינן מרגישים כלל את יום-הדין "כבני אמרנא", שאפילו אותו כבש שסקרו אותו בסיקרא לא מרגיש בשום דבר יוצא מן הכלל.